

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

122. Pechi. Tart. obsid. ignis consumit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

inconsultis vel abnuentibus infelix populus, nec iter agere, nec uxores, aut funus ducere, vel quid aliud audebat aggredi, tanta erat nugatoribus apud meticulosam gentem fides, cum tamen omnis eorum scientia nihil esset, præter quandam signorum, arbitrariam copulationem quæ nihil posset omnino in prædictos eventus influere. Et quando incidit huius tam diuini Sinarum prognostici mentio, recreabunt opinor lectorem eius aliquot aphorismi, ut sunt; luna quinta, hoc est mense quintili, si Sol defectione obscuratur, regni confinia barbari depopulabuntur; si cælum & aer improviso turbantur, adsunt Tartari ad Regnum obsidendum; si tenaci sereno pluuias, & nubes cælum negauerit, absque vlla dubitatione, opifex aliquis sceleratus, coniuratus est contra Regem; si terra diu mouerit, rebellabit cliens, femina imperabit; si apparebit Sol cum duabus vtriusque auriculis, incestus probrosi fœdabunt familias; si Lunam obteget, lucis quædam in pilei modum projectio; vniuersam imperium communi gaudio gestiet; sed infinita sunt istiusmodi somnia. Scholam Scial tenebat primariam Ciuisnon nomine, quæ extra stellarum errantium, & fixarum, contemplationem Theoricam non exit. Præter Astrologos Collegij Regij, auditores habebat aulæ sapientissimos, & qui se ingenij nomine iactabant insignes Magistratus; ij scientiam docentis, suauitatem morum & illam potissimum tam liberalem & prodigam communicationem rerum præstantium, & reconditarum mirari satis non poterant, quas eorum quisque si solus nosset, sibi vni fruendas, esset aliis inuisurus, sed de Sinarum astronomia plus satis: restat anni huius tricesimi octauo legamus reliquias, casu aliquo memorabiles minimè vulgari.

Ac Pechinum quidem duplex calamitas afflixit, intus incendium, & foris diluuium Tartarorum. Regionem latè deprædatis captisque prodicione ciuium duodecim vrbibus, Pechinum Tartari osidione arctarunt tam angusta, ut eorum castra murorum prospectui paterent. Mittitur in eos exercitus multitudine infinita duplo maior, animus duplo ignauior. Idem fuit iis vinci, & hostem cernere, vitam fuga seruare, & prælium perdere. Non est tamen potitus Pechino Tartarus, nec erat ea vrbis quæ posset ab eo vel obsidione, vel impressione occupari, licet decies tantum turmarum hostilium in eam duceret. Rexque bis pridem hominum triginta portatus humeris vrbe prodierat (insolens Sinis spectaculum) custodum militum stipatus millibus sexaginta, ad recognoscendos per se muros, sarcindas eorum lacunas, & armandum machinis bellicis eorum ambitum. Prodicione Tartari desperata, qua sola nicebantur ad vrbem capiendam, excursione quaquaversum bimestri, ruinis, & stragibus hominum, circumposita deuastant, prædis saturi, arces repetunt à se pridem captas. Sed hæc obiter solumve significarem hisce tumultibus, præclusas fuisse nostris vias ad ministeria; Logobardus & Scial eas inierant, cum se Pechinum recipere sunt coacti, ne & ipsi præda Tartaris fierent. Nouos tamen Christianos

122.
Pechi. Tart.
obsid. ignis
consumit.

norum cœtus duos, spatio illo breui, duobus fundarunt locis, & quâ illic, quâ intra Pechinum, sexaginta supra octingentos iustrarunt sacro fonte. Auspices habuit Neophytorum cœtus duplex, Eunuchos nobiles palatij Regij. Longobardum alter in suam patriam deduxit ad insinuandam popularibus suis veri Dei noticiam; alter Hochienum, cuius erat ciuis, Patrem Scial, vt quam ipse vtrumque inchoarat sacram vr̄bis illius institutionem absolueret. Suis item hoc anno præclaris accessionibus aucta est virtus, & numerus principum feminarum in palatij septis degentium: in iis fuit nulla, quæ Christianis iniriata mysteriis, propinquos habere idololatrias sustineret. Vrgere ergo illos crebris epistolis, suadere, hortari, rogare Patres inquirerent, audirent, obsequerentur monentibus; nihil salutis, nihil spei post hanc vitam esse, nihil veniæ, nisi ex professione Christiana. Quibus Neophytæ Christi Heroinæ, sed suis magis ad Deum precibus, & vltro-neæ sui afflictatione, suorum quamplurimos Christo addixerunt. Pechinum calamitas altera prope funditus deleuit. Ignarij pulueris com-
 meatum, cannarum muralium sedecim millibus instruendis (quibus vr̄bis illius munitur immensas) fortuitus ignis corripuit, ædificiorum, & hominum tam horrenda strage quam nemo satis sibi animo finxerit, certè aëris impulsu violentia, vltra semileucam muros ad vsque Ricij sepulchrum concussit. Rex ad septem millia nummorum iis iussit diuidi, qui ruinis domorum educta cadauera sepelirent. Sed quod vnicè in rem nostram erat, in hæc verba Edictum promulgauit; omnes cuiuscumque ætatis, & conditionis proximum triduum ieiuni traducunt. Peccata sua emendato, & eorum veniam à Scianti poscunto hoc est à Domino supremo. Hinc latè constans per omnes rumor, mente Regem esse Christianum; recurrere illa quam ante narrauimus simulachrorum eiectione, & quotidianæ ad Saluatoris effigiem adorationes, & recens ad hæc ab eo verita Regina, ritus nescio quos supersticiosos idolis adhibere, nec enim fas esse Deorum quempiam venerari, nisi Dominum cæli, aut alium in opem vocare, præter illum à quo sua probos manerent præmia, suæ reos pœnæ. Fuisse porò affectiones bonæ mentis, & primæuo afflatæ radio veritatis dubitari non potest, cui si libuisset insistere in apertam, & integram Dei noticiam, & professionem euadebat; contra huius neglectæ aut reiectæ pœnam, iactura imperij, & vitæ, & cantando theatris immanibus parricidali laqueo luisse, putarunt viri sapientes: vr̄bium autem cœterarum, in quibus nostri residebant nulla fuit quæ illos in longinqua sex aut octo dierum fructuosissimo animarum prouentu non mitteret. Scensiensis Prouincia plus quindecim vr̄bibus ignem Christi beatum intulere Stephanus Faber, & Augustinus Todechinus, vtrique eximius, sed propria sua & peculiari laude clarus, quod non modo in templo ad populum dicerent sed in frequentia qualibet metropolis Singafu, vt ante palatia Præmatum, vniuscumque ex iis qui Reges dicuntur vnius literæ, nec iis pro-
 pterea

pretea vel quicquam negotij factum, vel tumultuatum, quod sanctimoniam nomine obseruarentur ab omnibus, & cautè ubique, modestèque rem Christi gererent. Concionum messis quadraginti fuerit ethnici, à simulachris ad Deum translati, quos inter, viri literariis conspicui gradibus; potentes Eunuchi; è stirpe regia nonnulli, & mirum quam liberaliter nascentem illic Ecclesiam, visis, sanationibus aliisque prodigiis, quæ longum sit scribere, Deus promoueret. Nec dissimiliter in Prouincia Scianli quàm procurabat Vagnonius, sanctimoniam Christianam ac veritatis existimatio eò pertigerat, vt nihil in eam inuidia tentare confideret; tractatus de diuinis, & animi rebus, quos à Vagnonio lucubratos anno proximo narraui, hoc item auidius etiam ab ethnicis lecti sunt. Præfectus Chiancei, vir mentis solidæ, ac scientia celebris, ex iis vnum suo ære excusum, regno vulgavit vniuerso. Mandarinum vrbs quatrinduo distat, miserunt ex suis qui libros illos à Vagnonio flagitarent; aut veniret ipse, ac de negotio salutis ne grauaretur per se illos erudire. Quod vtrumque ab eo, etiam alij rogarunt. Quanta verò populus etiam ethnicus veneratione afficeretur erga Christianam, exemplo sit pagus Chianceo proximus. Illic erat ædes Paulo Apostolo dicata, festum eius diem Christiani, luminum copia, paratu, artificiosis missilium ignium iaculis (in quo Sinæ excellunt) sed larga porissimum in pauperes stipe, agitabant. Ad hæc sanum suum, suosque demones pertæsi ethnici, iunguntur Christianis, odores, funalia cerea, suffitus, in templum conferunt ad augendos veri Dei, & eius Apostoli honores, Bonziis nequicquam frementibus. Verum Chiancei eiusdem Prouinciæ nobili ciuitate, S. Ignatij gloriam continuatis prodigiis splendide Deus illustrauit. Cælum tunc erat grauidis infestum, & ferè omnibus partus erant letales; quibuscumque vero admouebatur Sancti chirographum, aut imago, Christianam forent vel ethnicam securo, & prospero leuabantur partu, eratque tam euidentis omnibus certumque prodigium, vt fetus suos sacris vndis tingendos matres quanquam idolis addictæ ad Vagnonium mitterent, dicerentque se illos Christianorum Deo acceptos debere, & vltro postularent Ignatij masculis, Ignatiæ feminis nomen indi. Ad sublimem illum ethnicorum de Christianis sensum, maxime proderat Vagnonij diligens in iis fingendis, & sollicita cura. Mirum foret profecto, vel in cultissima Europæ Christianitate, quod in Neophyta illic erat commune; viri locupletes sua perinde dispensabant, vt si forent pauperum non sua, ipsique dumtaxat eorum essent custodes positi, vt in egentes ea partirentur; nec erant ab iis ob necessaria rogandi, sed inuestigandis & iuuandis pari studio instabant, vt si pauperum quisque esset iis natura filius. Horum ex numero fuit Tuon Petrus (de quo pridem cum eximia laude) Chiancei hoc anno Literatorum examine feliciter obito, ab eorum Præside Mandarino remissus est domum præcinente tubarum & tibicinum choro, comitatu extraordinario subsequente, quod profiteretur

123.
Christ. Sic.
virtus, & fa-
ma, & mirac.